

21. En statlig arbetsmarknadspolitik som rustar och ställer om

Kunskapsintensiteten på den svenska arbetsmarknaden innebär att tröskeln för att få ett arbete som utbildad är hög. Staten har en viktig roll när det kommer till att rusta och matcha arbetskraft att ta de jobb som finns. Genom en aktiv arbetsmarknadspolitik kan vi pressa tillbaka arbetslösheten, stärka ekonomin och förbättra villkoren på arbetsmarknaden.

I grunden ligger tryggheten i individens anställningsbarhet. Ju mer etablerad man är på arbetsmarknaden, desto mer benägen är man att byta jobb, uttrycka kritik eller organisera sig. För den enskilda arbetstagaren är möjligheterna till omställning, kompetensutveckling och omskolning viktiga för möjligheten att styra sitt yrkesliv. Det påverkar även förutsättningarna till trygga villkor. Senare års arbetsmarknadsforskning har lyft fram att det viktigaste för sysselsättningen är arbetstagarnas kompetens och matchning, snarare än företagets möjligheter att säga upp.¹

Framförallt långtidsarbetslösa, de med nedsatt arbetsförmåga och nyanlända har svårt att komma in på arbetsmarknaden utan stöd eller insatser från Arbetsförmedlingen. Trots det har allt mindre resurser lagts på arbetsmarknadspolitiska insatser och program, i synnerhet sådana som riktats mot kvinnor i arbetslöshet.² Kvinnor utgör hälften av de arbetslösa, men utgör endast en femtedel av alla arbetssökande som deltar i arbetsmarknadsutbildning. Det beror på bland annat på att utbildningarna riktas mot mansdominerade yrken och att Arbetsförmedlingen lagt ned vårdutbildningar.

Därtill lades nära hälften av alla Arbetsförmedlingens kontor ned i samband med att M-KD-budgeten gick igenom riksdagen 2018. Den lokala närvaron är viktig för att Arbetsförmedlingen ska klara sitt uppdrag, annars lämnas det åt kommunerna som sällan har kompetens eller resurser för att klara matchning och rustning på arbetsmarknaden.

Kompetensbrist i kombination med bristande matchning bidrar till den höga användningen av tidsbegränsade kontrakt. Flera kommuner har som policy att inte tillsvidareanställa utbildad personal.

Som ett led i att stärka kompetensförsörjningen och ta vara på tidsbegränsat anställda som långsiktiga resurser i välfärden har bland andra Kommunal och SKR tecknat ett gemensamt omställningsavtal som syftar till att anställda som saknar rätt kompetens ska ha rätt till kompetensutveckling efter en viss tid i arbetet. Omställningsavtal är en förlängning av kollektivavtalen och förekommer inom många branscher. Men omställningsavtalen kan aldrig ersätta den statliga arbetsmarknads- och utbildningspolitiken. Den svåra gruppen är de som inte täcks av avtalen - de som är helt arbetslösa, med svag eller ingen etablering på arbetsmarknaden.

Frågan är politisk och berör diskussionen om så kallade enkla jobb kontra utbildnings- och matchningsinsatser. Ingen kommun eller arbetsgivare kan ersätta den roll som staten har när det kommer till det långsiktiga och helhetliga perspektivet på sysselsättningen. Utan det riskerar det att uppstå inlåsnings effekter där varje aktör ser till sitt snarare än vad som gynnar löntagarna. Den aktiva arbetsmarknadspolitiken är en del av den svenska modellen och det socialdemokratiska välfärdsbygget.

¹ Se bl.a. Andersen, Soren Kaj, m.fl. (2012), *Fra flexicurity till mobication*, FAOS, Vulkan, Patrik (2016), *The microfoundations of flexicurity*, GU, Burrioni, Luigi (2011), *Flexicurity – a conceptual critique*, European Journal of Industrial Relations

² *Den aktiva arbetsmarknadspolitikens tillbakagång* (2020), LO

Därför yrkar jag/vi

- att** arbetsmarknadspolitiken ska ses som en statlig angelägenhet, som varken ska privatiseras enligt LOV, kommunaliseras eller nedrustas
- att** den aktiva arbetsmarknadspolitiken ska återupprättas och en lokal kontorsnärvaro ska garanteras i hela landet
- att** arbetsmarknadsutbildningarna görs mer jämställda genom att utbudet breddas och riktas för ett mer jämställt deltagande
- att** vårdutbildningarna i arbetsmarknadsutbildningen återinförs
- att** subventionerade anställningar alltid ska ha kollektivavtalsenliga villkor för att inte tränga undan ordinarie anställningar och bidra till villkorsdumpning
- att** personer som anställs tidsbegränsat utan rätt utbildning ska ges möjlighet att utbilda sig eller validera sin kompetens och anställas tillsvidare

S kvinnor Stenungsund

Stenungsund 21/12 -20